

Billedkunstnernes Forbunds foretræde for Folketingets Kulturudvalg fredag den 26. august 2022 kl. 9.30 på Kulturmøde Mors

Billedkunstnernes Forbund (BKF) arbejder for en visionær kulturpolitik på billedkunstområdet. Vi har følgende konkrete forslag til at styrke kunsten i hele landet.

- Styrk børns og unges møde med billedkunsten
- Forpligt de offentligt støttede kunstinstitutioner på at betale kunstnerhonorar
- Forpligt de offentligt støttede kunstinstitutioner på at arbejde for ligestilling og mangfoldighed
- Gør kunsten til en naturlig del af den grønne omstilling
- Modernisér kunstcirkulæret

Styrk børns og unges møde med billedkunsten

BKF foreslår at give billedskolerne og de billedkunstneriske grundkurser (BGK) en lovramme og statstilskud, så alle børn og unge i hele landet får mulighed for at møde den professionelle billedkunst, lære om kunstneriske arbejdsprocesser og afprøve deres talent.

Landets selvejende og kommunale billedskoler drives for usikre kommunale og private midler, og har ingen fælles lovramme, der kan sikre standarder for undervisningskvalitet og for underviseres arbejdsvilkår. Til sammenligning er landets musikskoler statsstøttede og har egen lovgivning, der blandt andet sikrer fælles standarder for læreplaner og refusion af lærerlønninger.

Alle børn skal møde en professionel arbejdende billedkunstner i løbet af deres skolegang. Det kan gøres ved at udvide Huskunstnerordningen og inddrage kunstnere som undervisere i daginstitutioner, folkeskole og gymnasium. Billedkunstoffaget skal styrkes kvalitativt og timemæssigt, både i læreruddannelsen og i folkeskolen, og billedkunst bør gøres obligatorisk på grundskolens ældste trin.

I folkeskolen ses billedkunst stadig primært som et 'småbørnsfag' og udbydes derfor kun obligatorisk til 6. klasse og derefter som valgfag. Men billedkunst er et centralt dannelsesfag med mange muligheder for fordybende, tværfagligt samarbejde også i folkeskolens ældste klasser. I Huskunstnerordningen, hvor kunstnere fra alle kunstarter samarbejder med elever i længere projektforbøb, er billedkunstnere da også den mest efterspurgte faggruppe.

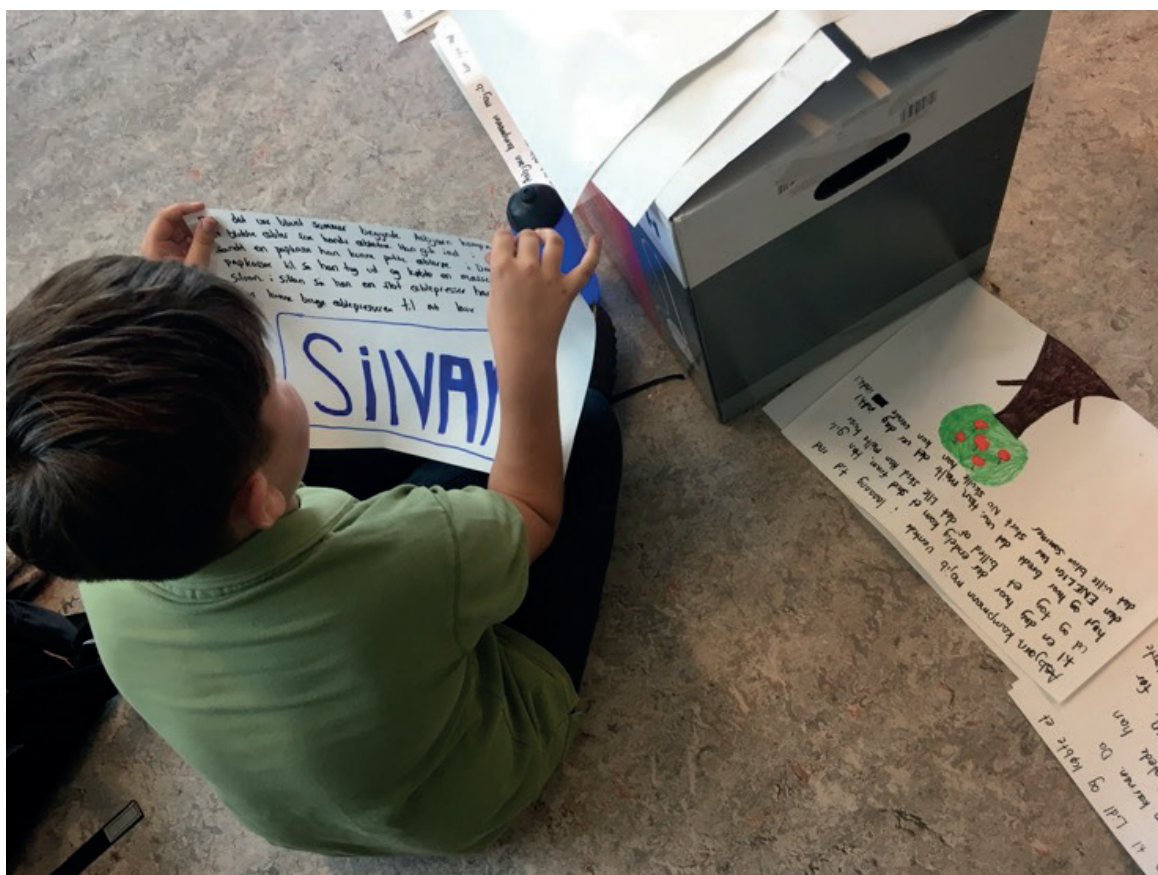

Foto: Mette Kit Jensen

Forpligt de offentligt støttede kunstinstitutioner på at betale kunstnerhonorar

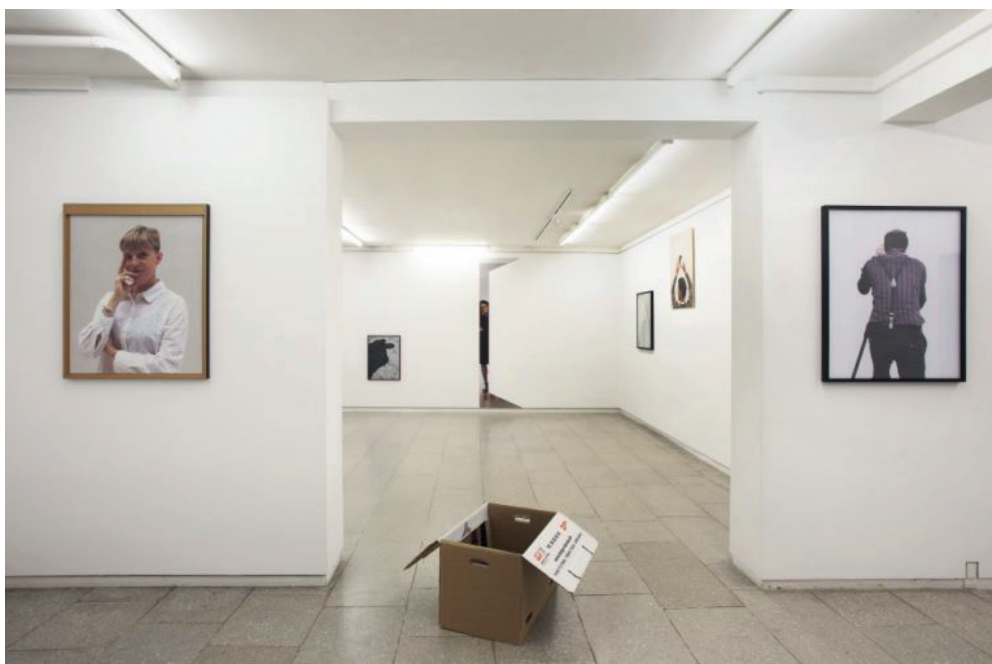
Cirka halvdelen af de kunstnere, der har udstillet på statslige og statsstøttede kunstinstitutioner de seneste år, har finansieret det meste af udstillingsarbejdet af egen lomme. To tredjedele af kunstnerne har ikke fået honorar af udstillingsstedet, og hele 80 procent har ikke modtaget støtte til produktion af nye værker fra museet eller kunsthallen. Det viste en undersøgelse i 2019.

Vi ved, at kunstinstitutionernes budgetter er pressede efter en lang årrække med besparelser, og derfor har vi et stort ønske om, at der bliver spædet til, så kunstneren ligesom alle andre involverede faggrupper får en fair betaling for arbejdet, og ligefrem kan begynde at overveje at indbetale til sin pension.

Det er i CBS-forskningsprojektet Billedkunstens Økonomiske Rum fra 2018 (som er de seneste gennemgribende tal, vi har) dokumenteret, at billedkunstnere har meget lave indtægter:

Gennemsnitsindkomsten for billedkunstnere i alle aldre i denne undersøgelse er 242.000 kr. før skat. Halvdelen af kunstnerne i undersøgelsen tjener under 200.000 kr. Og hele 17 procent af kunstnerne har en indkomst på under 100.000 kr. Den allerfattigste gruppe består i høj grad af nyuddannede kunstnere. I et større perspektiv skal det nævnes, at fattigdomsgrænsen i Danmark i 2018 var 117.000 kr. efter skat.

Samtidig viser tal fra Erhvervsministeriets Vækstteam for Kreative Erhverv viser, at kreative erhverv omsætter for 234 milliarder kroner, fylder 6 milliarder i statskassen og beskæftiger 79.000 personer (2018). Kunsten og kunstnere skaber betragtelige indtægter i kultursektoren. Det står i kontrast til, at størstedelen af landets professionelle kunstnere stadig lever med yderst lave indkomster.

Peter Holst Henckel: Portræt af en udstilling. SPECTA 2020.

Forpligt de offentligt støttede kunstinstitutioner på at arbejde for ligestilling og mangfoldighed

BKF fik sidste år en egentlig politik om ligestilling og mangfoldighed, som retter sig bredt mod de mange forskellige former for diskriminering, der kan finde sted i kunstlivet. Vi mener, at alle kunst- og kulturinstitutioner bør formulere, nedskrive og forpligte sig på en politik for mangfoldighed og ligestilling:

For eksempel står kvindelige kunstnere kun bag 22 procent af de værker, som danske kunstmuseer har erhvervet i perioden 2004-2019. Kigger man på museernes soloudstillinger bød 29 procent på kvindelige kunstnere, mens de udgjorde 34 procent på gruppeudstillingerne.

Hvis institutionerne modtager offentlig støtte, skal støtten være betinget af, at institutionerne årligt og offentligt rapporterer, hvordan de lever op til deres politik på området. Det handler ikke kun om lige vilkår for kønnene, men også om ligestilling i forhold til racialisering, religion, seksuel orientering, social klasse, alder, funktionsvariationer mm.

I BKF har vi fulgt vores mangfoldighedspolitik op med en Tilgængelighedspulje, hvor kunstnere med handicap har mulighed for at søge midler til assistenttimer i forbindelse med værkproduktion, ansøgninger, udstillingsforberedelser mv. Antallet af ansøgninger viser, at der er et stort behov for puljen. Med initiativet ønsker vi at danne grundlag for, at private såvel som offentlige fonde tager medansvar for at sikre lige adgang til kunstlivet for alle billedkunstnere – og vi bidrager gerne med viden på området.

Ida Sønder Thorhauge, Udsnit af The Sixth Sense of Cassandra. Foto: Rine Rodin.

Gør kunsten til en naturlig del af den grønne omstilling

Studio Thinkinghand har sammen med arkitekterne i Henning Larsen, Etn og Skala designet Sundskolen i Guldborgsund.

Omstillingen til grøn infrastruktur, bæredygtig energi og nye vaner i hverdagen kræver, at vi har kunsten og kulturen med. Billedkunstnere kan bidrage med hidtil oversete vinkler, skabe tværfaglige samarbejder og facilitere inddragende processer, som øger holdbarheden og kvaliteten af de grønne projekter i borgernes hverdag.

Udvikling af ny teknologi alene er desværre ikke nok til at afværge klimakrisen. Faktisk siges det, at vi allerede har opfundet al den teknologi, der skal til for at gøre os CO₂-neutrale i 2050. Problemet er bare, at vi er for langsomme til at udbrede den. Måske fordi vi mangler et økonomisk incitament, eller fordi vi hænger fast i gamle vaner. Selvfølgelig skal vi fortsætte med at forske i gode teknologiske løsninger, men de kan kun bringe os et stykke ad vejen. Vi mennesker er en del af løsningen og må selv omstille os og ændre på mange af vores vaner for at løse problemerne – og her spiller kunsten en afgørende rolle.

Behovet for at formulere det, der endnu ikke findes, og afdække verden, er kunsten god til – god til at tænke nyt, skabe nye fortællinger, sætte samtaler i gang, styrke identitet og tilhørsforhold.

Eksempel: i Guldborgsund kommune har man ved byggeriet af Sundskolen krævet, at byggeriet er bæredygtigt og lever op til kravene for en såkaldt FN's verdensmålsskole. Det gælder både i materialevalg, energiforbrug, lokal forankring og i forhold til elevernes lærings- og udfoldelsesmuligheder.

Skolen bliver dermed Danmarks første svanemærkede folkeskole. Udsmykningen er lagt i hænderne på kunstnerduoen Studio Thinkinghand, der skal skabe et inspirerende, udfordrende, sanseligt og æstetisk læringsmiljø i form af en svampelabyrinth, hvor skolens elever bliver inddraget i tilblivelsen ved at indsamle mikrober fra egne haver til brug for værket, der hermed tilbyder både fællesskab og ejerskab, og ikke mindst bygger bro mellem de fysiske rammer, det lokale liv og folk og det bæredygtige arbejde.

Det er et eksempel på, at billedkunsten skal tænkes som mere end blot et æstetisk eller isoleret lag, der lægges ovenpå bygninger, klimaløsninger mv., men også som en mulighed for at bygge bro mellem de mange led og parter, der er i for eksempel byggeprojekter. I kunsten findes relationelle eksperter, og kunsten kan bidrage med nye perspektiver, hjælpe os til at trodse kortsigtede økonomiske hensyn og egen vanetænkning og skabe den folkelige opbakning, der er en forudsætning for, at vi helhjertet går ind i den grønne omstilling.

Vi håber i Billedkunstnernes Forbund, at såvel myndigheder og beslutningstagere som private og offentlige fonde i højere og højere grad vil få øjnene op for, at fremtidens bæredygtige byggeprojekter vil trække på samarbejder i et kryds af fagligheder, hvor kunsten har sin naturlig plads, og at der vil blive afsat de nødvendige midler.

Illustration: Arkitekterne Josephine Philipsen, Andrés Hernández Wiliamson og kunstneren Louisa Brandos forslag Membranen, der vandt idékonkurrencen om en stormflodsbeskyttelse i Vejle. Forslaget gør vandet til en naturlig og integreret del af hele kvarteret Fjordbyen.

Modernisér kunstcirkulæret

BKF vil udvide det statslige kunstcirkulære, så det fremover ikke kun omfatter byggeri, men også anlægsarbejde, hvortil vi foreslår, at der afsættes 0,5 procent af anlægssummen til kunstneriske opgaver.

Man bør gøre cirkulærets bestemmelser om, hvor kunsten skal placeres, mere fleksible, så kunsten kommer ud der, hvor den er mest relevant i borgernes hverdag. For eksempel bør midler genereret fra anlæg af motorveje kunne bruges til at integrere kunst i offentlige myndigheders selvbetjeningsportaler og i andre velfærdsløsninger. Lad cirkulæret omfatte alle aktieselskaber med statslig andel, ikke kun aktieselskaber med statslig majoritet.

Samtidig bør man forpligte regioner og kommuner til at følge samme praksis som staten på dette område. Et opdateret, tidssvarende kunstcirkulære vil give flere borgere i hele landet mulighed for at opleve alt det, kunsten kan give os: Nye erkendelser, øget lokalforankring, meningsfulde møder og oplevelser i vores fælles, offentlige rum.

Syddansk Universitet, Campus Kolding, kunstner Tobias Rehberger. Foto Hasse Glyng.

BKF

Billedkunstnernes Forbund
Danish Visual Artists

Vingårdstræde 21, 1. th.,
1070 København K
Tlf. 3312 8170 - www.bkf.dk